ساتەکانی نێوان مەرگ و ژیان لە ڕۆمانی شورەییدا … سەدیق سەعید ڕواندزی

ڕۆمانی شورەیی، چیرۆکی توندوتیژی ئیسلامییە توندڕۆکانی بەنگلادیش بەرامبەر هیندۆسەکانی ئەو وڵاتە بەگشتی و خێزانێکی هیندۆسیش کەلە شاری تیکاتۆلی دەژین بە تایبەتی دەگێڕێتەوە. چیرۆکێك کە هێمای دڵڕەقی و شکاندنی شکۆی مرۆڤ و بێ بەها کردنیەتی، لە پەراوێزی ناسنامەی ئایینی.سەرەتای ڕووداوەکانی ئەم ڕۆمانە بە ڕووخاندنی مزگەوتێك لە وڵاتی هیندستانەوە لە نیوەی یەکەمی نەوەدەکانی سەدەی ڕابردوولەلایەن دەوڵەتەوە دەست پێ دەکات.
مزگەوتەکە ناوی(بابری) یەو کەوتۆتە شوێنێکی هیندۆس نشین. ئەم ڕووداوە، لە ئاستی ناوخۆیی و دەرەکیدا، کاردانەوەیەکی توندی لێدەکەوێتەوە و بەو پێیەی ئیسلامییەکان بە پیلانی هیندۆسەکانی دەزانن و زۆربەی دانیشتووانی هیندیش هیندۆسین، ئیدی هیندۆسەکانی وڵاتی بەنگلادیش، لە تۆڵەی ڕووخانی مزگەوتەکەوە دەکەونە بەر شاڵاوی دەستدرێژی ئیسلامییەکانی بەنگلادیش و هەزاران شوێن و پەرستگەی ئایینی هیندۆسەکان وێران و خاپوور دەکەن و هاوکات هەزاران گەنج و ژنی هیندۆسیش دەڕفێنن و ئەتکیان دەکەن و دەیانکوژن. ڕۆمانەکە، چرکەساتی ڕووداوەکان لە سەردەمی خێزانێکی هیندۆسی دەگێڕێتەوە.

چرکەساتێك کە دەکەونێتە نێوان مەرگ و ژیان و هەموو کاتێك مرۆڤ لە چاوەڕوانی ئەوە دایە بکوژرێت.ئەو خێزانە لە دایکێك و باوکێکی خانەنشین و کچێکی گەنج و برایەك پێکهاتووە. دوای ئەوەی هیندۆسەکانی بەنگلادیش دەکەونە بەر توندووتیژی،ئیدی ئەو خێزانەش وەك هەموو خێزانێکی دیکە، دەکەونە بەر دەستدرێژی وباجی ڕووخاندنی ئەو مزگەوتە دەدەن کە سەدان میل لەوانەوە دوورە.سودهاموی باوك پزیشکێکی خانەنشینە،پێشتر بۆ ساڵانێکی زۆر لە ڕێزی ئازادیخوازەکانی بەنگلادیش لە پێناو سەربەخۆیی وڵاتەکەی جەنگاوە، وەك تێکۆشەرێکی ڕێگای نیشتمان، باوەڕی بەوە هەبووە، کە وڵات لە دەستی پاکستان ئازاد دەبێت و دەبنە خاوەنی خاك و ئاڵاو نیشتمانی خۆیان.

هەربۆیە بەنگلادیش بە وڵاتی ڕاستەقینەی خۆی دەزانێت و لە سەرەتادا

ئامادەنییە وەك سەدان هەزار هیندۆسی تر، كۆچ بكات بۆ هیندستان. سودهامو بڕوای وایە، بەنگلادیش هەر تەنها وڵاتی ئیسلامییەییەكان نییە، بەڵكو هی هندۆسەكانیشە،چونكە هەموویان بۆ جیاوازی بۆ ئازادبوونی تێكۆشاون، كە واتە بۆچی دەبێ مافی ئەوەی نەبێت لەوڵاتێك بژی كە خوێنی بۆ داوە و تێكۆشانی لە پێناودا كردووە؟بۆیە لە نێوان ئەودۆخە پڕ لە ترس و دڵڕاوكێییە دەمێنێتەوە.
ڕۆژانە بلێسەی توندووتیژییەكان زیاتر دەبێت و ئیسلامییەكانی بەنگلادیش ڕووخانی مزگەوتی بابری دەكەنە پاساوێك بۆ ئەوەی هیندۆسەكانی وڵاتەكەیان ئازار بدەن و بیانچەوسێننەوە.سورنجان كە كوڕی سودهامویە، گەنجێكی بێ كارە، بڕوای وایە بەنگلادیش كەوڵاتێكی ئیسلامییە، هەرگیز نابێتە وڵاتی هیندۆسەكان و ئەو خەباتەی باوكی كردوویەتی، هەرگیز ناتوانێت هاوشێوەی ئیسلامییەكانی لێ بكات. چونكە ئەوان ئایینێكی جیاوازیان هەیە و شوێنی ئەوان هندستانە.

بەڵام خێزانەكەی ناتوانن بە ئاسانی پشت بكەنە نیشتمانێك كە بە هی خۆیانی دەزانن، گەرچی دڵنیاشن لەوەی كە هاوشێوەی هەزاران هیندۆسی دیكە، ئەوانیش دەكەونە بەر شاڵاوی ئەو توندووتیژییانە و باجی هیندۆسیبوون دەدەن.سودهاموی باوكی بەردەوام ئەو پرسیارە دەكات كە بۆ دەبێ لە وڵاتی خۆی نامۆ بێت و بڕوات؟ لە كاتێكدا وەك هەموو ئیسلامییەكان خەباتی لە پێناو سەربەخۆیی بەنگلادیش كردووە. وەلێ هیندۆسەكان وەك تەنێكی نامۆ دەبینرێن و بە هاووڵاتی كەمتر لەوانی ترتەماشا دەكرێن و بەنگلادیشییەكان پێیان وایە دەبێ ئەوان بچنەوە لای هیندۆسەكانی هیند.
دوای ڕووخانی مزگەوتەكە، پرووشكی توندووتیژییەكان بەنگلادیشیش دەگرێتەوە و بەو هۆیەوە هەزاران شوێن و جێگە و پەرستگەی هیندۆسەكان لە تۆڵەی مزگەوتەكە لەلایەن ئیسلامییەكانەوە دەڕووخێنرێت. سەدان كچ دستدرێژییان دەكرێتە سەر، هەزاران ماڵ دەسووتێنرێن و خاپوور دەكرێن.

خێزانی سودهاموش، وەك هەموو هیندۆسەكانی دیكە لە نێو ئەو ترس و دڵە ڕاوكێیەدا دەمێننەوە و ڕۆژانە لە چاوەڕوانی ترسی ئیسلامییە توندرۆكان دانە ئاخۆ كەی پەلاماری ئەوانیش دەدەن.ژیانی ئەو خێزانە، هاوشێوەی هەموو هیندۆسییەكانی ترە، كە لە تۆڵەی ڕووخاندنی مزگەوتی بابری، كەوتۆنەتە ترس و فڕبیاو لە چاوەڕوانی كوشتندان. مایای كچی ئەو خێزانە، لە هەمووان زیاتر هەست بە ترس دەكات، چونكە ئەو لەلایەكەوە كچە و لەلایەكی دیكەشەوە هیندۆسیشە.

بۆیە هەموویان ترسیان هەیە مایاش وەك کچەکانی دیکە بکەوێتە بەر ئەتککردن.
لە نێو ئەو دۆخە ناهەموارەدا، سودهاموی سەرۆك خێزان، نۆرەی مێشك لێی دەدات و نیوەی جەستەی دەمرێت و لە نێوجێگەدا دەکەوێت. ڕۆژێکییان، کە سورنجانی کوڕ لە ماڵەوە نییە، چەند گەنجێك هەڵدەکوتنە سەر ماڵەکەیان و بە داخەوە مایای خوشکی دەڕفێنن. ئەم ڕووداوە بۆ خێزانەکە بەگشتی و سورنجانی برای مایاش بە تایبەتی، تراژیدیاو کارەساتێکی گەورەیە، مایا ئەگەرچی پێشترخۆی لە ترسی ئیسلامییە توندڕۆکان حەشاردابوو، ماڵی جێهێشتبوو،بەڵام دواتر دەگەڕێتەوە ماڵەوە.

براکەی دەزانێت ڕفاندنی کچێکی گەنج یانی چی؟ دەزانێت تۆڵە کردنەوە لە کچی خێزانێکی هیندۆس چۆن و بە چ شێوەیەك دەبێت. بۆیە نائومێدییەکی گەورە دەیگرێت و هەموو کوچە و کۆڵانەکانی شار بە دوای مایادا تەی دەکات بەڵام نایدۆزێتەوە و دواجار چارەنووسی ئەویش وەك چارەنووسی ئەو کچانەیە کە بەدەستی ئیسلامە توندڕۆکانی بەنگلادیش لە تۆڵەی ڕووخانی مزگەوتی بابری دەڕفێنرێن و ئەتك دەکرێن.

خێزانی سودهامو، کە تا ئەو کات خۆیان لەبەردەم هەموو ئەو سەختییانە ڕاگرتبوو، بەڵام بە ڕفاندنی مایا دەڕووخێن ودەزانن تازە بەهادارترین شتیان لە دەستداوە کە ئەویش کچەکەیانە. کە بەبێ ئەوەی هیچ پەیوەندی بەو ڕووداوانەوە هەبێت باجی هەڵەی کەسانێك دەدات کە لە شوێنێکی ترو لە جێگەیەکی تر هەڵە یەکییان کردووە. دەزانن تازە گەڕانەوەی مایا مەحاڵە،بۆیە دوای ئەو کارەساتە، سودهامو دەگاتە ئەو باوەڕەی کە ئیدی بەنگلادیش وڵاتی ئەو و هەموو هندۆسەکانی تر نییە و دەبێ کۆچ بکەن بۆ هیندستان، بۆیە لە بەیانییەکی زوودا، دوای ئەوەی بە تەواوەتی دڵنیا دەبن کە مایا ناگەڕێتەوە بۆ هەتایەو دەبێ هەر چاوەڕوان بن، بە نهێنی ئەو وڵاتە جێدێڵن و کۆچ دەکەن بۆ هیندستان. بەمەش کۆتایی بە ڕووداوەکانی ڕۆمانەکە دێت.

ئەم ڕۆمانە، دیوێکی توندووتیژییەکانی مرۆڤ بەرامبەر بە هاوڕەگەزەکەی،پیشان دەدات. ڕۆمانێکە، جیاوازییە ئایینی و نەتەوەییەکانی گەلانێك دەخاتە ڕوو کە ناتوانن بەیەکەوە بژین و هەریەکەیان ئایینی تایبەتی خۆیان هەبێت، لە کاتێکدا دواجار هەمووشیان هەر مرۆڤن. ئەم ڕۆمانە پێمان دەڵێت چۆن دەبێت مرۆڤ هێندە بێ باك و دڕندە بێت، کە بەئاسانی هاوڕەگەزەکەی بکوژێت و

ئەتکی بکات.ڕۆمانێکە لە پەراوێزی خوێندنەوەیدا، مر□ق شەرم دادیدەگرێت کە هەمیشە بێ بەهاترین شت لەو گەردوونە خوێنی مر□ق بووەو دەبێت!!!.دواجار دەستخۆشانە لە وەرگێڕی ڕۆمانەکە دەکەم، کە بەشێوەیەکی جوان و سەرکەوتووانە ڕۆمانەکەی وەرگێڕاوە و خوێنەر چێژ لە خوێنەوەی دەبینێت.

سەدیق سەعید ڕواندزی

*پەراوێز:_شورەیی/ڕۆمان/ نووسینی(تەسلیمە نەسرین)/ وەرگێڕانی ئەردەلان هەڵەبجەیی.